

LEX MANUAL

Kodeks postępowania administracyjnego

SKRYPT Z TEKSTU USTAWY

Adwokat Michał Wysocki

Michał Wysocki

Adwokat

Kodeks postępowania administracyjnego

Skrypt z tekstu ustawy

Stan prawny: 31 maja 2020 r.

Michał Wysocki

www.lexmanual.pl

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny i edukacyjny - nie stanowi wiążącej porady prawnej lub podatkowej, a autor i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za jej wykorzystanie. Podczas przygotowywania tekstu dochowano starań, by informacje zamieszczone w publikacji były zgodne z obowiązującym stanem prawnym. Nie gwarantujemy ich aktualności w późniejszym czasie (w szczególności w przypadku zmiany stanu prawnego).

Na przygotowanie tej publikacji poświęcono wiele czasu i sił, dlatego prosimy, by jej nie udostępniać, kserować lub w inny sposób reprodukcować. Nieuprawniona dystrybucja stanowi złamanie prawa.

© Wydawnictwo Lex Manual

Piła 2020

ISBN 978-83-958092-0-0

Spis treści

Wstęp.....	6
Skróty.....	7
Przepisy ogólne.....	8
Zakres obowiązywania.....	8
Zasady ogólne.....	11
Organy wyższego stopnia i organy naczelne.....	15
Właściwość organów.....	16
Wylączenie pracownika oraz organu.....	19
Strona.....	22
Załatwianie spraw.....	25
Doręczenia.....	28
Wezwania.....	34
Terminy.....	36
Postępowanie.....	38
Wszczęcie postępowania.....	38
Metryki, protokoły i adnotacje.....	41
Udostępnianie akt.....	43
Dowody.....	44
Rozprawa.....	50
Mediacja.....	52
Zawieszenie postępowania.....	56
Decyzje.....	59

Uгода.....	63
Milczące załatwienie sprawy.....	65
Postanowienia.....	68
Odwołania.....	70
Zażalenia.....	74
Wznowienie postępowania.....	75
Uchylenie, zmiana oraz stwierdzenie nieważności decyzji.....	79
Postępowanie uproszczone.....	82
Przepisy szczególne w sprawach ubezpieczeń społecznych.....	84
Udział prokuratora.....	85
Administracyjne kary pieniężne.....	86
Wydawanie zaświadczeń.....	92
Skargi i wnioski.....	94
Postanowienia ogólne.....	94
Skargi.....	96
Wnioski.....	100
Udział prasy i organizacji społecznych.....	101
Przyjmowanie skarg i wniosków.....	102
Nadzór i kontrola.....	103
Europejska współpraca administracyjna.....	105
Oplaty i koszty postępowania.....	107
Przepisy końcowe.....	109
Akty wykonawcze.....	110

Wstęp

O tym, że nauka prawa nie należy do prostych zdań, mogą opowiedzieć wszyscy studenci tego kierunku, a także każdy, kto w trakcie swojego życia musiał przyswoić większą partię prawniczej wiedzy. Skuteczność nauki bardzo często wynika z jakości oraz formy dobranych materiałów edukacyjnych, które ułatwiają zapamiętywanie tekstu prawnego i przyswajanie rządzących nim zależności.

Niniejsze opracowanie jest wynikiem kilkunastoletniego doświadczenia autora w tworzeniu prawniczych opracowań, ze szczególnym uwzględnieniem skryptów. Dobrze przygotowany skrypt nie tylko niewyobrażalnie skraca czas, jaki należy poświęcić na naukę, ale także zdecydowanie ją ułatwia. Z tego i podobnych skryptów skorzystało do tej pory tysiące osób, chwając sobie jakość i przejrzystość przyjętej formy.

Oddając w Wasze ręce kompletny skrypt z ustawy Kodeks postępowania administracyjnego należy wyjaśnić, że nie jest on w stu procentach powtórzeniem treści przepisów. Tam, gdzie istniała taka możliwość, materiał grupowano w przyswajalne partie, powszechnie zastosowano także wyróżnienia najważniejszych słów danego zagadnienia.

Skrypt jest zgodny z obowiązującym stanem prawnym. Z uwagi na przyjętą formę, czasami stosowano w nim pewne uproszczenia. Z tego też powodu przygotowując się do nauki lub pracy z Kodeksem, warto choć raz przeczytać go od deski do deski.

By pobudzić mózg do działania oraz zmniejszyć i tak obszerne rozmiary skryptu, zastosowano szereg skrótów, które zostały wyjaśnione w dalszej części pracy.

Skróty

W opracowaniu wykorzystano następujące skróty

- **AKP** – administracyjna kara pieniężna;
- **Decyzja** – decyzja administracyjna;
- **JST** – jednostka samorządu terytorialnego;
- **KPA** – Kodeks postępowania administracyjnego;
- **KPE** – kwalifikowany podpis elektroniczny;
- **OAP** – organ administracji publicznej;
- **OAR** – organ administracji rządowej;
- **OJST** – organ jednostki samorządu terytorialnego;
- **OOS** – organ organizacji społecznej;
- **OP** – organ państwowy;
- **OS** – organizacja społeczna;
- **RODO** - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- **RP** – Rzeczypospolita Polska;
- **SKO** – samorządowe kolegium odwoławcze;
- **UE** – Unia Europejska.

Przepisy ogólne

Zakres obowiązywania

KPA reguluje postępowanie w sprawach:

1. przed OAP - sprawy indywidualne rozstrzygane w formie decyzji lub załatwiane milcząco
2. przed innymi podmiotami - gdy przepis lub porozumienie nakazuje im rozpoznawać sprawy wskazane wyżej
3. rozstrzygania sporów o właściwość między OJST i OAR oraz między organami i podmiotami wskazanymi w pkt. 2
4. wydawania zaświadczeń
5. AKP i ulg w ich wykonaniu
6. europejskiej współpracy administracyjnej
7. skarg i wniosków przed OP, OJST i OOS
8. obowiązku informacyjnego wynikającego z RODO, który wykonuje OAP niezależnie od toku sprawy

Wyłączenie stosowania KPA:

1. **przepisów KPA nie stosuje się** do spraw:
 1. karnych skarbowych
 2. wynikających z Ordynacji podatkowej (wyjątek - działy IV, V i VIII)
2. **przepisów KPA nie stosuje się, chyba że przepis stanowi inaczej**, do spraw:
 1. załatwianych przez polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne
 2. nadrzędności i podległości organizacyjnej w stosunkach między OP i innymi państwowymi jednostkami organizacyjnymi oraz w zakresie podległości służbowej pracowników tych organów i jednostek

3. do wszystkich powyższych spraw poza podległością organizacyjną jednostek stosuje się przepisy **działu VIII KPA (skargi i wnioski)**

KPA nie narusza uprawnień wynikających z:

1. immunitetu dyplomatycznego i konsularnego
2. umów i zwyczajów międzynarodowych

Słowniczek:

1. **przepisy o postępowaniu administracyjnym** - przepisy KPA
2. **kodeks** - KPA
3. **organ administracji publicznej**
 1. minister
 2. centralny organ administracji rządowej
 3. wojewoda
 4. inne terenowe organy administracji rządowej (zespolonej i niezespólonej)
 5. organy JST
 6. inne podmioty, gdy na mocy ustawy lub porozumienia mają załatwiać sprawy administracyjne
4. **minister:**
 1. premier i wicepremier pełniący funkcję ministra
 2. minister kierujący określonym działem administracji rządowej
 3. przewodniczący komitetu wchodzącego w skład Rady Ministrów
 4. kierownik centralnego urzędu administracji rządowej podlegającego, podporządkowanego lub nadzorowanego przez premiera lub ministra
 5. kierownik innych równorzędnych urzędów państwowych załatwiających sprawy administracyjne lub zaświadczenia

5. **organizacja społeczna** - organizacja zawodowa, samorządowa, spółdzielcza lub inna organizacja społeczna
6. **organ jednostki samorządu terytorialnego:**
 1. organ gminy, powiatu, województwa, związku gmin i związku powiatów
 2. wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa
 3. kierownik służb, inspekcji i straży działających w imieniu powyższych osób
 4. samorządowe kolegium odwoławcze

Zasady ogólne

Zasada prawdy obiektywnej - OAP:

1. stoją na straży praworządności
2. podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy
3. mają na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli

Zasada rozstrzygania wątpliwości:

1. kwestia nałożenia na stronę obowiązku, ograniczenia lub odebrania uprawnienia - wątpliwości co do prawa należy rozstrzygać na korzyść strony
2. **wyłączenie** zasady:
 1. sprzeciwia się temu sporny interes strony albo osób trzecich
 2. wymaga tego ważny interes publiczny
 3. w sprawie osobowej funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych

Zasada proporcjonalności:

1. w toku postępowania OAP współdziałają w celu wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego
2. mają na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli oraz sprawność postępowania
3. używają środków adekwatnych do charakteru, okoliczności i złożoności sprawy

Zasada pogłębiania zaufania:

1. OAP prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie do władzy publicznej
2. kierują się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania

3. bez uzasadnionej przyczyny nie odstępują od utrwalonej praktyki rozstrzygania spraw

Zasada udzielania informacji:

1. OAP mają obowiązek należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na wynik sprawy
2. OAP czuwają, by nikt nie poniósł szkody z powodu niezajomości prawa

Zasada wysłuchania stron:

1. OAP mają obowiązek zapewnić stronom czynny udział w postępowaniu
2. przed wydaniem decyzji należy umożliwić stronie wypowiedzenie się w sprawie
3. wyjątek - załatwienie sprawy musi być szybkie z uwagi na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo grożącą szkodę (w aktach należy wyjaśnić przyczyny zastosowania wyjątku)

Zasada prostoty i szybkości:

1. OAP ma działać wnikliwie i szybko
2. należy posługiwać się najprostszymi środkami
3. sprawy niewymagające dowodów, informacji lub wyjaśnień mają być załatwione niezwłocznie

Zasada polubownego załatwiania sporów:

1. OAP wtedy, gdy może, dąży do polubownego rozstrzygnięcia kwestii spornych w szczególności poprzez:
 1. skłanianie stron do zawarcia ugody
 2. wspomaganie przeprowadzenia mediacji
2. OAP ma obowiązek podjąć powyższe działania, gdy jest to uzasadnione na danym etapie sprawy

Zasada pisemności:

1. sprawy należy załatwiać pisemnie lub w formie dokumentu elektronicznego
2. **wyjątek:**
 1. sprawa może być załatwiona ustnie, telefonicznie lub w inny sposób
 2. **warunek** - przemawia za tym interes strony, a przepis tego nie zabrania
 3. treść i istotne motywy należy utrwalić w formie protokołu lub adnotacji podpisanej przez stronę

Zasada trwałości decyzji:

1. **decyzje ostateczne** - decyzje, od których nie służy odwołanie w trybie administracyjnym lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy
2. **decyzje prawomocne** - decyzje ostateczne, których nie można zaskarżyć do sądu
3. decyzje można **zaskarżyć** do sądu administracyjnego z powodu ich niezgodności z prawem
4. **uchylenie, zmiana, stwierdzenie nieważności lub wznowienie** w przypadku decyzji ostatecznych może nastąpić tylko, gdy pozwala na to przepis

Pozostałe zasady:

1. **zasada praworządności** - OAP działa na podstawie przepisów prawa
2. **zasada wyjaśniania zasadności decyzji** - OAP powinien wyjaśniać zasadność przesłanek, którymi kierował się załatwiając sprawę
3. **zasada oceniania urzędów** - OAP umożliwia stronom ocenę działania urzędów i ich pracowników

4. **zasada dwuinstancyjności** - postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne (chyba że przepis stanowi inaczej)

Organy wyższego stopnia i organy naczelne

Organy wyższego stopnia:

1. dla **OJST** - SKO, chyba że ustawa stanowi inaczej
2. dla **wojewodów** - właściwi ministrowie
3. dla **innych OAP** - odpowiednie organy nadrzędne lub ministrowie, a gdy brak - nadzorujące OP
4. dla **OOS** - organy wyższego stopnia tych organizacji, a gdy brak - nadzorujący OP

Organy naczelne:

1. dla **OAR, OJST** (z wyjątkiem SKO), **OP i samorządowych jednostek organizacyjnych** - Premier lub właściwi ministrowie
2. dla **innych OP** - odpowiednie organy o ogólnokrajowym zasięgu
3. dla **OOS** - naczelne organy tych organizacji, a gdy brak - Premier lub właściwi ministrowie

Właściwość organów

Zasada:

1. OAP przestrzegają z urzędu właściwości rzeczowej i miejscowej
2. **właściwość rzeczowa** - ustalana według przepisów o zakresie działania OAP

Właściwość miejscowa:

1. **zasady ogólne:**
 1. **sprawy dotyczące nieruchomości** - miejsce położenia nieruchomości, a jeśli leży na obszarze kilku organów - miejsce położenia większej części nieruchomości
 2. **sprawy dotyczące prowadzenia zakładu pracy** - miejsce, w którym zakład pracy jest lub ma być prowadzony
 3. **inne sprawy:**
 1. miejsce zamieszkania (siedziby) w kraju lub miejsce pobytu jednej ze stron
 2. jeśli żadna ze stron nie ma miejsca zamieszkania (siedziby) lub pobytu w kraju - miejsce ostatniego zamieszkania lub pobytu w kraju
2. jeśli **nie można ustalić w powyższy sposób:**
 1. właściwy jest organ miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące wszczęcie postępowania
 2. gdy nie można tego ustalić - właściwy jest organ dla Śródmieścia w Warszawie

Spory o właściwość:

1. **spory rozstrzyga:**
 1. **między OJST** (z wyjątkiem dalszych przypadków) - wspólny organ wyższego stopnia, a gdy brak - sąd administracyjny

2. **między kierownikami służb, inspekcji i straży administracji zespolonej tego samego powiatu** - starosta
3. **między organami administracji zespolonej w jednym województwie innymi niż powyższe** - wojewoda
4. **między OJST w różnych województwach w sprawach z zakresu administracji rządowej** - minister właściwy do spraw administracji publicznej
5. **między wojewodami oraz organami administracji zespolonej w różnych województwach** - minister właściwy do spraw administracji publicznej
6. **między wojewodą a organami administracji niespolonej** - minister właściwy do spraw administracji publicznej w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad organem
7. **między OAP innymi niż powyższe** - wspólny organ wyższego stopnia, a gdy brak - minister właściwy do spraw administracji publicznej
8. **między OAP, gdy jeden z nich to minister** - Premier
2. **spór kompetencyjny między OJST a OAP** rozstrzyga sąd administracyjny
3. **wniosek o rozpatrzenie sporu przez sąd może złożyć:**
 1. strona
 2. OJST lub inny OAP pozostający w sporze
 3. minister właściwy do spraw administracji publicznej
 4. minister właściwy do spraw sprawiedliwości, Prokurator Generalny
 5. Rzecznik Praw Obywatelskich
4. **czynności organu:**
 1. do czasu rozstrzygnięcia sporu OAP podejmuje czynności niecierpiące zwłoki ze względu na interes społeczny lub słuszny interes obywateli

2. organ zawiadamia o powyższych czynnościach organ rozpatrujący spór